

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

פרטי החוזר:

תאריך: 21.3.2021

חוזר ילד"ן מס': 714/03/2021

כותבי החוזר: ד"ר אבי שכטר, ד"ר דפנה גוטמן

השתתפו בכתיבת החוזר: חברי פורום ילד"ן, גב' נטלי לוי גבאי, ד"ר שרון אילון, יו"ר החברה לאורתופדיה ילדים.

נושא: קביעת זכאות לגמלה בגין מחלות אורתופדיות בשנה הראשונה לחיים

מאשר החוזר: ד"ר מרק טרגין, מ"מ המנהל הרפואי ורופא הראשי

תאריך תחולה: החל מיום פרסום החוזר

מטרת החוזר

להגדיר נהלים אחידים בקביעת זכאות לגמלת ילד נכה בגין מחלות אורתופדיות שכיחות בשנה הראשונה לחיים.

מבוא

א. גמלת ילד נכה מוענקת למשפחתו של ילד חולה בשל העומס הטיפולי הנגרם להוריו עקב מחלתו ובכדי להקל על ההתמודדות עם המחלה וגידול הילד החולה. הגמלה מבוססת על הערכת העומס הטיפולי הנובע מהמחלה ולא דווקא מהמחלה עצמה.

ב. תקנות "גמלת ילד נכה" מפרטות עילות שונות של עומס טיפולי ולפיהן נקבעת הזכאות בהיקף של "מחצית מקצבת יחיד מלאה" (50%), "גמלת יחיד מלאה" (100%) ו"תוספת לגמלת יחיד מלאה" (188%).

ג. חוזר זה מפרט את העילות השונות אותן על הרופא להביא בחשבון בעת בחינת הזכאות במקרה של ילדים הסובלים ממחלות אורתופדיות בשנה הראשונה לחיים:

▪ "תפקוד לקוי בשתי גפיים" (לפי סעיף 27 בטופס האבחון).

▪ "חוסר תפקוד מלא של שתי גפיים" (לפי סעיף 26 בטופס האבחון).

▪ "טיפול רפואי קשה" (לפי סעיף 12 בטופס האבחון).

ד. בכל מקרה בו ההנחיות אינן מקנות גמלה, ומאידך, הרופא המוסמך סבור כי יש מקום לשקול זאת, ניתן להתייעץ בנידון עם רופאי הלשכה הרפואית.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

4. מחלות אורתופדיות נפוצות בשנה הראשונה לחיים

א. CLUB FOOT - רגל כלובה

▪ שלבי הטיפול

במחלה זו קיים עיוות בדרגות חומרה שונות של כף רגל אחת או שתיים. הטיפול מתחיל ממש בסמוך ללידה. שיטת הטיפול הנפוצה בעת כתיבת חוזר זה היא שיטת PONSSETI הכוללת 2 שלבים:

- **שלב התיקון** - שלב זה מתחיל מיד בסמוך ללידה, בדרך כלל במהלך השבוע הראשון לחיים, וכולל סדרה של 5-6 גבוסים של כף הרגל הנעשים אחת לשבוע. מדובר בהתקנת גבס ארוך-מכף הרגל ועד למפשעה. לרוב, בעת הגיבוס האחרון נעשה ניתוח מלעורי להארכת גיד אכילס. הגבס האחרון מושאר למשך 3 שבועות.

- **שלב אחזקה** - עם הסרת הגבס האחרון, כפות הרגליים מוכנסות לסד, כגון DENNIS BROWN BAR הניתן להסרה בקלות. ההמלצה היא כי בחדשים הבאים, רגלי התינוק יהיו נתונות בסד למשך 23 שעות ביממה. קיימות גישות שונות למשך טיפול זה, החל מ 3 חדשים בלבד ועד לגיל שנה. עם תום פרק זמן זה, מומלץ כי רגלי התינוק יהיו נתונות בסד בשעות השינה בלבד. ההמלצה היא כי התנהלות זו תמשך לפרק זמן ארוך ככל שאפשר, ורצוי עד לגיל 3-4 שנים. במהלך תקופה זו, התינוק מצוי במעקב אורתופד ילדים המנחה את שלבי הטיפול.

▪ המשמעות לגבי גמלת ילד נכה:

- **שלב התיקון** אורך כ 9 שבועות ומסתיים טרם היות התינוק בן 91 יום, ולפיכך אין לכך כל משמעות לגמלה, שהרי לפי כללי הביטוח הלאומי, בטווח גיל זה לא קיימת כל זכאות לגמלה.
- **שלב האחזקה** מתחיל בגיל 2.5-3 חדשים ונמשך לפחות עד גיל חצי שנה, ולעיתים עד סמוך לגיל שנה. כאמור, בתקופה זו, רגלי התינוק מצויות בתוך הסד כמעט במשך כל שעות היממה, ולפיכך על ההורה לשאת אותו כשהמכשיר על רגליו. מבחינה התפתחותית, הסד לא מפריע להרמת הראש או לשליטה בו. בפרק זמן זה תנועות הידיים חופשיות לחלוטין. בבא הזמן אף ניתן להושיב את התינוקות עם הסד. יש תינוקות המסוגלים להתהפך עם המכשיר. יש לציין כי התינוקות משלימים את העיכוב בהופעת אבני הדרך ההתפתחותיות לאחר מעבר לטיפול בשעות הלילה בלבד.

המוסד לביטוח לאומי לשכה רפואית

ממילא, אין כל צפי כי התינוק יצבור נקוד מזכה בעילת "עיכוב התפתחותי". מאידך, אין ספק כי בתקופה זו התינוק מסורבל, יש לשאתו על הידיים למשך פרקי זמן ארוכים בהרבה מהמקובל לתינוקות בגיל זה, דבר הגורם ל "עומס טיפולי" על הורים, ומכאן עולה הזכאות לגמלת ילד נכה.

▪ אופן קביעת הזכאות

- **גיל 0-90 יום** - אין זכאות.
- **החל מגיל 91 יום ואילך** - קיימת זכאות בגין סעיף 27 (גמלה בגובה 50%) החל מהיום בו הומלץ על התקנת הסד למשך 23 שעות ועד היום בו הומלץ להפסיק זאת ולא מעבר לגיל שנה.
- **במקרה פרטני** בו תינוק נצרך לטיפול ממושך יותר - ניתן להאריך את משך הגמלה לפרק זמן ממושך יותר, ובתנאי והוצגה המלצה כתובה עדכנית של אורתופד הילדים המטפל בילד.
- **בפרק הזמן בו הסד מונח פחות מ 23 שעות** (ולרוב בזמן שינה בלבד) - לא תהיה כל זכאות לגמלה.
- כאמור – מלבד מקרים יוצאי דופן בהם מום CLUB FOOT מופיע כחלק של תמונה רפואית מורכבת יותר, אין כל צפי כי התינוק יצבור נקוד מזכה בעילת "עיכוב התפתחותי". על הרופא לשקול כל עילה רלוונטית אחרת הנובעת ממצבו הרפואי של התינוק.

ב. DEVELOPMENTAL DYSPLASIA OF THE HIP (DDH)

▪ שלבי הטיפול

- במחלה זו יש ליקוי בדרגות שונות בהתפתחות מפרק הירך ובמיקום ראש הירך יחסית למכתש עצם האגן. הליקוי יכול להיות חד או דו צדדי. מחלה זו שכיחה יותר אצל נקבות. מטרת הטיפול היא למקם את ראש הירך במרכז המכתש במקרה של פריקה, ולהביא להבשלת המכתש תוך שמירה על מיקום ראש הירך בתוכו.
- הטיפול הראשוני מתחיל מוקדם ככל שאפשר, ונעשה לרוב באמצעות התקנת רצועות PAVLIK. לרוב, משך הטיפול ברצועות אינו עולה על 3 חודשים, אך לעיתים מתמשך עד ל 6 חודשים. לרוב, די בטיפול זה על מנת להשיג יציבות של ראש המפרק.
- במקרה של כישלון הטיפול ברצועות - יש לבצע החזרה סגורה של ראש הירך והתקנת גבס SPICA העוטף את 2 הרגליים עם מוט המונח בין 2 כפות הרגליים על מנת להבטיח פישוק. הגבס מגיע עד סמוך לבית החזה. פרצדורה זו נעשית בד"כ במחצית השנייה של השנה הראשונה לחיים. גבס זה מושאר בממוצע למשך 3 חודשים. בתום תקופה זו נערכת הערכה מחודשת. באם המפרק עדיין לא יציב, גבס ה SPICA מוחזר לתקופה נוספת. לעיתים, ובתנאי והפרק יציב, הרי שבמקום התקנת SPICA חוזרת ניתן לטפל בסד ABDUCTION BRACE לאותו פרק זמן.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

- לאחר הסרת ה SPICA מומלצת פיזיותרפיה לחיזוק השרירים ושימור טווחים, עד להשגת הפער המוטורי אשר הצטבר בתקופת ה SPICA. משך שלב טיפול זה נמשך כ 3 חדשים. לפיכך, משך הטיפול הכולל (SPICA או SPICA+ ABDUCTION BRACE) הוא כחצי שנה.
- כאמור, יש מקרים בהם גם לאחר תקופת טיפול ברצועות PAVLIC או לאחר גבס SPICA יזדקקו לתקופה נוספת של טיפול ב-ABDUCTION BRACE, בעיקר אם הילד מעל גיל 6 חודשים ו/או המכתש עדיין דיספלאסטי. טיפול המאריך את משך הטיפול ולכן גם את הזכאות.
- במקרה של כישלון של ההחזרה סגורה, או באם האבחון נעשה מעבר לגיל שנה וחצי, צפוי כי יערך ניתוח הכולל החזרה פתוחה ופרוצדורות מקומיות נוספות של עצמות ומפרק הירך. לאחר הניתוח, הילדה תטופל בגבס ב SPICA בד"כ למשך כ-6 שבועות. פרקי הזמן לטיפול במקרים אלו עלולים להיות ממושכים יותר ולכן מומלץ להחליט בכל מקרה לגופו ולפי מכתב עדכני מאורתופד ילדים מטפל. המשך הטיפול צפוי כמתואר לעיל.
- **המשמעות לגבי גמלת ילד נכה**
 - רצועות PAVLIC-אלו מונחות בשבועות הראשונות לחיים, עוד טרם מלאו 91 יום, ולכן לא קיימת זכאות לגמלה. גם במקרים בהם ניתנת המלצה לשימוש ברצועות מעבר לגיל 91 יום אין הצדקה לזכאות, שהרי הרצועות אינן מסרבלות את הילד באופן משמעותי ואינן גורמות לעיכוב התפתחותי כלשהו.
 - גבס SPICA בשנה ראשונה - בתקופה זו קיימת מגבלה מוטורית משמעותית ולפיכך יש מקום למתן גמלה. באם קיים תכנון כי הגבס יהיה מונח למשך 3 חדשים ומעלה ובתקופה זו הפעוט ישהה בביתו -תינתן זכאות בגין "טיפול רפואי קשה".
 - ABDUCTION BRACE – מקביל לסעיף 2 -SPICA.
 - באם נדרש ניתוח להחזרה פתוחה - צפוי כי הילדה תמצא לאחריו ב SPICA, מקביל לסעיף 2.

אופן קביעת הזכאות לגמלת ילד"ן

- רצועות PAVLIC - אינן מקנות זכאות.
- גבס SPICA בשנה הראשונה לחיים
- גמלה בגין סעיף 26 -תינתן החל מיום התקנת SPICA או מגיל 91 יום, המאוחר מבין שניהם ולמשך 6 חדשים
- גמלה טיפול רפואי קשה - באם קיים תכנון כי הגבס יהיה מונח למשך 3 חדשים ומעלה ובתקופה זו הפעוט ישהה בביתו החל מיום התקנת ה SPICA או מיום 91 יום, המאוחר מבין שניהם, ועד לסוף החודש הקלנדארי בו תוסר ה SPICA.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

- **ABDUCTION BRACE** - יש לתת גמלה בגין "סעיף 26" מיום ההתקנה ועד להסרתו.
- גמלה בגין סעיף 26 - תינתן החל מיום התקנת הסד או מגיל 91 יום, המאוחר מבין שניהם ולמשך 6 חדשים
- גמלה טיפול רפואי קשה - באם קיים תכנון כי הסד יהיה מונח למשך 3 חדשים ומעלה ובתקופה זו הפעוט ישהה בביתו, החל מיום התקנת הסד או מיום 91 יום, המאוחר מבין שניהם, ועד לסוף החודש הקלנדארי בו יוסר הסד.
- לאחר ניתוח להחזרה פתוחה - לאור התקנת SPICA
- גמלה בגין סעיף 26 - החל מיום הניתוח ולמשך לפחות 6 חדשים נוספים.
- גמלה בגין "טיפול רפואי קשה" - באם קיים תכנון כי הגבס יהיה מונח למשך 3 חדשים ומעלה ובתקופה זו הפעוט ישהה בביתו, החל מיום הניתוח ועד לסוף החודש הקלנדארי בו תוסר ה SPICA .
- על הרופא לשקול כל עילה רלוונטית אחרת הנובעת ממצבו הרפואי של הילד.

הנחיות לביצוע

- ההחלטה לגבי קביעת הזכאות אפשר שתתבצע על פי מסמכים בלבד וללא זימון הילד לוועדה הרפואית וזאת בכפוף להחלטת הרופא ובהתאם לחומר הרפואי המצוי בידו. תינתן האפשרות לחולה ולהוריו להופיע בפני הוועדה הרפואית, אם יחפצו בכך.
- לצורך קביעת הזכאות בוועדה, נדרש סיכום מחלה עדכני (לא מוקדם מחודש לפני הגשת התביעה) מאורתופד הילדים המטפל. הסיכום ראוי שיפרט את תולדות המחלה, ממצאי הבדיקה הגופנית, ממצאי בדיקות עזר, פרוט האשפוזים הקודמים ותוכנית טיפול עתידית. בנוסף, תיאור תופעות הלוואי וסיבוכים שונים. בנוכחות בעיות רפואיות נוספות – יש להגיש מסמכים רפואיים עדכניים רלוונטיים.

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

סיכום עילות גמלה לילדים עם מחלות אורתופדיות בשנה הראשונה לחיים

מצב רפואי	סעיף 27	סעיף 26	טיפול רפואי קשה
Club Foot			
גיל 0-90 יום	לא	לא	לא
החל מגיל 91 יום, שימוש בסד 23 שעות, עד גיל שנה	כן	לא	לא
החל מגיל 91 יום, שימוש בסד פחות מ 23 שעות	לא	לא	לא
DEVELOPMENTAL DYSPLASIA OF HIP			
רצועות PAVLIK	לא	לא	לא
SPICA מיום ההתקנה	לא	כן, 6 ח'	אם מותקן למשך 3 ח' מלאים ושוהה בביתו בפועל, עד לסוף החודש
ABDUCTION BRACE מיום ההתקנה	לא	כן, 6 ח'	אם מותקן למשך 3 ח' מלאים ושוהה בביתו בפועל, עד לסוף החודש
SPICA לאחר ניתוח להחזרה פתוחה	לא	כן, 6 ח'	אם מותקן למשך 3 ח' מלאים ושוהה בביתו בפועל, עד לסוף החודש

מרת טרגין

מ"מ המנהל הרפואי

המוסד לביטוח לאומי
לשכה רפואית

רשימת תפוצה

- רופאי ילד נכה
- פרופ' יעקב יהב, פורום ילד"ן, רופאים מחוזיים, מנהלי רפואה בסניפים
- גב' לודמילה אליסיאן, ס. מנהלת אגף נכויות
- גב' ירונה שלום, מנהלת אגף וועדות